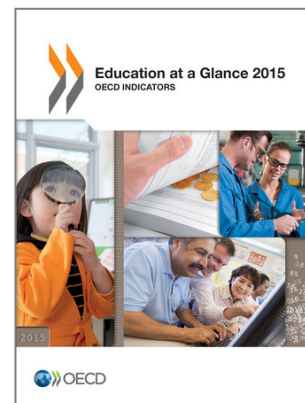

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2015

OECD Indicators

Summary in Czech

Celý text si můžete přečíst na adrese: 10.1787/eag-2015-en

Pohled na vzdělávání 2015

Ukazatele OECD

Přehled v českém jazyce

Vzdělání se vyplatí na trhu práce i v životě...

Zaměstnání má v průměru 80 % dospělých s terciárním vzděláním, ale jen 70 % lidí s vyšším sekundárním (v ČR středním) či postsekundárním neterciárním vzděláním a méně než 60 % dospělých se vzděláním nižším. Dospělí s terciárním vzděláním také vydělávají v průměru zhruba o 60 % více než dospělí, kteří dosáhli jen vyššího sekundárního vzdělání. Míra zaměstnanosti a výdělek obecně rostou s vyšším stupněm vzdělání a dovedností. Na trhu práce se ovšem za hlavní ukazatel dovedností pracovníka dosud pokládá diplom nebo titul.

Není divu, že stále více mladých lidí v zemích OECD s vědomím těchto výhod studuje vysokou školu. V zemích OECD a nižších územních celcích, které se účastnily výzkumu vědomostí a dovedností dospělých (PIAAC), bylo v roce 2012 v průměru 22 % (v Koreji dokonce 47 %) dospělých nestudentů ve věku 25-34 let, kteří dosáhli terciárního vzdělání, i když jejich rodiče měli vzdělání nižší. Tito „vysokoškoláci první generace“ mají podobné míry zaměstnanosti a studují podobné obory jako ti, jejichž rodiče vysokou školu mají. Z toho plyne, že být prvním vysokoškolákem v rodině nepředstavuje žádnou nevýhodu.

Z údajů také vyplývá, že na pracovním trhu mají více příležitostí a vyšší výdělky dospělí s titulem magistra než bakaláři, ačkoliv do bakalářských studijních programů nastupuje daleko více studentů než do programů magisterských a doktorských. Zaměstnaní dospělí s bakalářským titulem nebo jeho ekvivalentem vydělávají o zhruba 60 % více než zaměstnaní dospělí s vyšším sekundárním vzděláním, ale výdělek těch, kteří mají titul magisterský, doktorský nebo ekvivalentní, je oproti středoškolákům více než dvojnásobný.

Přínosy vzdělání však nejsou jen finanční. Dospělí s vyšším dosaženým vzděláním častěji uvádějí, že jsou zdraví, účastní se dobrovolnických činností, důvěřují ostatním a cítí, že mají vliv na správu věcí veřejných. Jinými slovy, vzdělanější dospělí jsou zpravidla více zapojeni do okolního světa.

...navzdory přetrvávajícím nerovnostem

Ačkoliv se rozdíly mezi muži a ženami v dosaženém vzdělání snižují a v některých případech se již obrátily ve prospěch žen, v jistých oborech jako věda, technologie, inženýrství a matematika (STEM) jsou ženy dosud zastoupeny nedostatečně. Mladé ženy mají také nižší míru zaměstnanosti než muži, ačkoliv rozdíly jsou daleko menší u mladých dospělých s terciárním vzděláním než u těch, kteří mají vzdělání nižší.

Ze statistik rovněž vyplývá, že nejsilnější dopad na výdělek má právě dosažené vzdělání. Dospělí s terciárním vzděláním se nacházejí v horní čtvrtině nejlépe placených dospělých (měřeno měsíčním

výdělkem) s pravděpodobností o 23 procentních bodů vyšší než dospělí s vyšším sekundárním nebo postsekundárním neterciárním vzděláním.

Mezi lety 2010 a 2012 poklesly v řadě zemí OECD veřejné výdaje na vzdělávání

Na sektor vzdělávání dolehla globální ekonomická krize z roku 2008 se zpožděním. V období mezi lety 2010 a 2012, kdy začal HDP po období hospodářského zpomalení opět růst, poklesly veřejné výdaje na vzdělávací instituce ve více než třetině zemí OECD.

Hospodářský pokles odstartovaný v roce 2008 měl také přímý dopad na platy učitelů základních a středních škol. V letech bezprostředně po krizi, i když se některé ekonomiky již začaly pomalu zotavovat, došlo ke zmrazení nebo snížení učitelských platů, takže počet zemí, kde platy v reálném vyjádření rostly, klesl od roku 2008 do roku 2013 na zhruba polovinu zemí OECD. Tyto trendy samozřejmě nepomohly snížit výrazné rozdíly mezi platy učitelů a jiných pracovníků s podobným vzděláním. Učitelé v předškolních zařízeních a na primárním stupni (v ČR prvním stupni základních škol) vydělávají v zemích OECD v průměru 78 % platu podobně vzdělaného pracovníka s plným, celoročním úvazkem, učitelé na nižším sekundárním stupni (v ČR druhém stupni základních škol) pak 80 % a na vyšším sekundárním stupni 82% tohoto platu. Takové platy nemohou obstát v konkurenci jiných profesí a bude proto obtížné získat pro učitelské povolání ty nejlepší kandidáty.

Výdajové škrty by také mohly ohrozit programy profesního rozvoje učitelů. Údaje z mezinárodního šetření PISA ukazují, že sice rostou investice do informačních a komunikačních technologií (ICT) pro školy, učitelé však tyto nástroje soustavně nevyužívají. Učitelé, kteří se účastnili mezinárodního šetření o vyučování a učení OECD (TALIS), uváděli, že jednou z oblastí, v nichž potřebují další školení nejvíce, je právě rozvoj ICT dovedností pro učení.

Další zjištění

- V roce 2012 vynaložily země OECD na instituce primárního až terciárního vzdělávání v průměru 5,3 % HDP. Jedenáct zemí, pro něž jsou dostupné údaje, vydalo přes 6 % HDP.
- Školství je financováno převážně z veřejných zdrojů, ze soukromých zdrojů získávají relativně nejvíce prostředků instituce terciárního vzdělávání. Průměrný podíl veřejných zdrojů na financování těchto institucí klesl z 69 % v roce 2000 na 64 % v roce 2012.
- Předškolní vzdělávání je obzvláště prospěšné pro studenty z rodin imigrantů.
- Ve všech zemích a ekonomikách, které se v roce 2012 účastnily programu OECD pro mezinárodní hodnocení studentů (PISA), jsou rozdíly mezi chlapci a děvčaty ve čtenářské gramotnosti menší u digitálních než u tištěných textů. Děvčata získala v digitálním čtení průměrně o 26 bodů více než chlapci, zatímco ve čtení tištěného textu předčila chlapce o 38 bodů, což odpovídá téměř jednomu roku školní docházky.
- Zaměstnaní má 77 % dospělých se středním odborným nebo postsekundárním neterciárním vzděláním – to je o 7 procentních bodů více než míra zaměstnanosti dospělých, kteří mají jako nejvyšší dokončené vzdělání všeobecnou střední školu.
- Každý pátý člověk ve věku 20 – 24 let nepracuje, nestuduje ani se nijak nepřipravuje na výkon povolání.
- Kolem 57 % zaměstnaných dospělých, kteří jsou zdatní v informačních a komunikačních technologiích a v řešení problémů, se účastní formálního nebo neformálního vzdělávání placeného zaměstnavatelem. Naproti tomu z dospělých, kteří neumí používat počítač a postrádají schopnost řešit problémy, se takových programů účastní jen 9 %.
- Ve větších třídách se tráví méně času vyučováním a učením a více času udržováním pořádku ve třídě. Přibude-li do třídy průměrné velikosti jeden další student, klesne doba věnovaná vyučování a učení o 0,5 procentního bodu.
- Učitelstvo v zemích OECD stárne: v roce 2013 bylo 36 % středoškolských učitelů ve věku padesáti a více let. V zemích se srovnatelnými daty vzrostl jejich podíl mezi lety 2005 a 2013 v průměru o 3 procentní body.

© OECD

Tento přehled není oficiálním překladem OECD. OECD-oversettelse.

Reprodukce tohoto přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD www.oecd.org/bookshop

Další informace vám poskytne Odbor pro legislativu a překlady při OECD, Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštivte naši internetovou stránku www.oecd.org/rights

Přečtěte si na portálu OECD iLibrary plné znění anglické verze!!

© OECD (2015), *Education at a Glance 2015: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2015-en